

(ČERVENEC-SRPEN 2016)

VOLBY NEJSOU VŠE

Za měsíc – 7. a 8. října – nás čekají již páté volby členů krajských zastupitelstev a 11. celostátní senátní volby, které se však – krom prvních, kdy byl Senát ustavován – vždy týkají jen třetiny voličů. Před čtyřmi lety se účast voličů v krajských volbách pohybovala od 32 do 41 % (Karlovarský kraj, resp. Vysočina). V senátních volbách před dvěma lety se dostavilo v 1. kole 39 % a ve 2. kole 17 % voličů, před šesti lety, kdy se volilo ve stejných obvodech jako nyní, byla účast 45, resp. 25 %. Dá se tudíž shrnout, že ty politické síly, které získají hlasy pětiny oprávněných voličů, mají krajskou vládu takřka jistou (přes 40 % účasti se přehouply jen dva kraje ze 13), a pro získání senátorské sesle může stačit už podpora desetiny až osminy voličů.

NĚKOMU TO „HODIT“

Na takový mandát by se krajské, resp. senátní koalice mohly odvolávat při svém vládnutí a rozhodování o zákonech. Leč neodvolávají, poněvadž je to trapně nízké procento, takže svůj mandát raději nekvantifikují. Skutečnost je přitom ještě horší. I řadoví členové politických stran často krouží hlavou nad tím, co zastupitelé, kterým právě oni v základních organizacích odsouhlasili nominaci, v orgánech veřejné správy tropí, natož ostatní voliči. Navíc početnou skupinu „mandantů“ tvoří lidé, kteří volí, ale ani nevědí, kdo doposud vládl či byl aspoň opozičním zastupitelem, a nejsou tak způsobilí ani porovnat, zda žádat změnu či pokračování

OBSAH

- ▶ 1 Úvodník
- ▶ 4 Inspirovna - Valeč
- ▶ 5 Kemp AZ Pěšice
- ▶ 6 Antikapitalistický kemp
- ▶ 9 Josef Mrázek: Podbíjíme se jako otroci
- ▶ 10 Paroz na Praze 8
- ▶ 12 Litoměřice, Praha 3
- ▶ 13 Ostrava
- ▶ 14 Jan Hus
- ▶ 17 Social Watch 2016
- ▶ 23 Tiráž, kontakty

dosavadní vlády. Vysvětlení volební neúčasti většiny přesně neznáme, ale lze usuzovat, že to bude různé zastoupení nezájmu a rezignace. Mohla by

zpravodaj-az@seznam.cz

to být i spokojenost s daným stavem, ale ukažte takové lidi! Evidentně tedy nestačí jednou za čtyři či šest let to někomu „hodit“ a mít vystaráno.

KONTROLA ZASTUPITELŮ

Zastupitelský systém je určitě pokrokem proti diktatuře, ale zastupitel bez kontroly a kontaktu s voliči se ocitá v obdobné situaci jako diktátor a je jen na jeho charakteru, zda vábení moci podlehne či nikoli. Je tudíž na stranících, nominujících kandidáty, a občanech, kteří je volí, aby na své reprezentanty nezapomínali, kontrolovali je, usměrňovali, tlačili na ně, dávali jim připomínky, návrhy, požadavky a na druhé straně se seznamovali s jejich prací, metodami zastupitelské práce, se společenskými problémy

v celé jejich hloubce a šířce. A netýká se to jen zastupitelů, poslanců a senátorů ve funkcích či jejich asistentů a poradců, nýbrž i těch funkcionářů a aktivistů, u nichž lze předpokládat, že se do funkcí ve veřejné správě mohou dostat. Teprve tím

se mandát smysluplně naplňuje. Už to není bílý list pro cokoli, ale suma přání, zadání, úloh, limitů, jakási dohoda o spolupráci a také platforma vzájemného odborného, politického růstu a přijímání zodpovědnosti, posilování občanské společnosti.

POLITICI NEPŘIPOUŠTĚJÍ VÍC NEŽ VOLBY

Je to i parketa AZ, kdy propagujeme participativní prvky a procesy. Participativní rozpočet, referenda a další ale nepředstavujeme jen jako „cosi navrhnout a odhlasovat“, ale jako formy, které si vyžadují setkávání politiků a občanů, jejich komunikaci, rozebírání stavu, problému, hledání řešení a jeho postupné tříbení. Paroz je mechanismus pravidelné institucionalizované komunikace a spolupráce

třeba i nad obsáhlými a nákladnými tématy mezi veřejnou správou a všemi občany, kteří je chtějí. Není to soustavná práce vybraných občanských odborníků v komisích nebo nepravdělná referenda na různé otázky. Podle zvoleného modelu to může být i komplexní způsob

spolupráce na řízení komunity od idejí po ekonomické zajištění a realizaci ne už jen drobných investic, ale celku. Zatím jsme ovšem ve fázi, kdy mnoho

POLITICI POVAŽUJÍ VOLBY ZA VRCHOL A VÍC SI NEPŘIPOUŠTĚJÍ

politiků za vrchol a dostatečný nástroj demokracie označuje volby a nic víc nepřipouštějí. Rušilo by je to ve vládnutí, uspokojování vlastního ega, v dojení veřejné správy, v dobývání renty ze společných zdrojů, v rozkrádání prostředků, které daňovníci a firmy veřejné správy shromáždili ve společné kase. Proto je třeba voličům jak odhalovat politiky přizívající se na demokratickém systému, aby tedy volili jiné, tak je nutno podněcovat systémové změny, které omezí zneužívání demokratických struktur a procesů politiky.

čané trvale působí na své politické reprezentanty, jen špicí širokého soustavného tlaku členů politických stran, občanských aktivit a organizací na politiky, aby konali ve prospěch občanů a dle jejich zadání, jen jednou z etap trvalého procesu formování a působení občanské společnosti. Nikoli, aby se volby staly špičkou ukazovátka

VOLBY JSOU HODNĚ, ALE NE VŠECHNO

Máme nyní měsíc na diskuse s kamarády, kolegy, na účast na předvolebních mítincích, na nadhazování podnětů, podsouvání témat, na kladení otázek, argumentů, návrhů. A pak léta na to samé a podobné během funkčního období. Už mimo volební kampaň, ale možná s o to větším dopadem, neboť v kampani může jeden hlas zaniknout, nebo je spláchnut slibem, ale mimo kampaň je už slyšet a slib od naplnění již nedělí výmluva „pokud budu zvolen“.

Volby by měly být jen jakýmsi hrotem vektoru, kterým ob-

působícího v opačném směru, jež bude politická reprezentace užívat vždy, když bude chtít zdůvodnit svoji svévoli a bude se odvolávat na mandát z voleb. Volby jsou hodně, ale nejsou všechno. Nestačí být občanem jen při volbách. Hlasovací urna nesmí být hřbitovem přání a požadavků, programů a slibů. Občané s politiky musejí komunikovat a spolurozhodovat o své komunitě častěji, než jen o volbách, musejí rozvíjet nástroje průběžné spolupráce, aby politická reprezentace vždy měla pro své rozhodování a konání i alternativu zdola. ◀

Karel Růžička

DOPORUČUJEME

► <http://a2larm.cz/2016/07/la-via-campesina-angazovani-rolnici/>

Článek Tomáše Uhnáka z 25.7.2016: „La Via Campesina: angažované rolnictvo“. Exkluzivní rozhovor s farmářkou a aktivistkou Paulou Gioiou o rolnické, antikapitalistické a feministické platformě La Via Campesina.

► <http://www.halonoviny.cz/articles/view/43999233>

Článek F.Stočese „Družstva v běhu času“.

„Zánik sovětského bloku a rychlá privatizace jeho zestátněné ekonomiky znamenaly satisfakci mj. pro teoretika družstevního socialismu Eduarda Bernsteina, který v knize „Předpoklady socialismu a úkoly sociální demokracie“ prokazoval, že státní ekonomika nemůže konkurovat ekonomice privátní. Na příkladu tehdejší německé ekonomiky uvádí: »O velikosti úkolu, který by nastal státu či státům s převzetím... (německých) podniků, si uděláme představu, když uvážíme, že v průmyslu a obchodu jde o několik set tisíc podniků s až šesti miliony zaměstnanců, v zemědělství o více než tři sta tisíc podniků s pěti miliony dělníků. Jakou plností rozhledu, znalosti věci a správného talentu musila by být obdařena vláda anebo národní shromáždění, aby zvládla řízení anebo hospodářskou kontrolu takového obrovského organismu?«

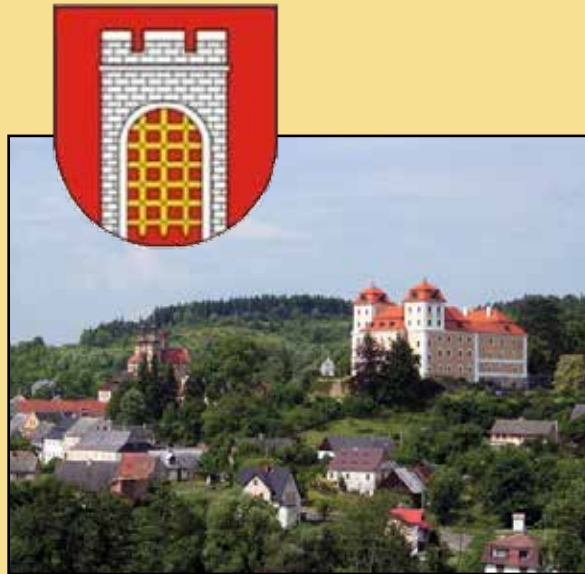
Sociální demokraté přijali ideje socialistů, zejména Francouzů J. Proudhona, L. Blanca a Ch. Gidé a Němců F. Lassala a E. Bernsteina, a místo revoluce a zestátnění nabízeli variantu evoluční transformace kapitalistického státu v socialistický. Za ekonomický subjekt socialismu považovali družstvo, tedy podnik demokraticky vlastněný a spravovaný jeho zaměstnanci, kteří tak pobírají spravedlivou mzdu a prostřednictvím družstevního podílu jsou i jeho spoluvlastníky. Byli si jisti, že tento typ vlastnictví v konkurenci s kapitalistickými protějšky zvítězí, a tak se evolučně vytvoří ekonomický předpoklad socialismu. A nebylo to naděje vůbec liché.“

FENOMÉN VALEČ

VŠEM POZITIVNÍM DEVIANTŮM!

Poslední dobou se roztrhl pytel s dobrými zprávami z obcí a regionů. Doslycháme se o případech, kdy se někomu něco podařilo, co by mohlo povzbudit k následování. Aby to nebyly jen zprávy z druhé ruky, otevíráme tento koutek se samoobslužnou inspirovnou (podle vzoru poradna). Napište nám o událostech z vašeho okolí, které stojí za zaznamenání a obsahují zkušenosti využitelné i jinde. Informujte nás o ostrůvkách pozitivní deviace, ať se nákaza šíří! ◀

Valečský týdeník 33
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

Plánujeme dětské hřiště pro Valeč
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

Vitamínové cvičení III.
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

K rovné, pečující a svobodné obci
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

Výsledky šipek
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

Výkup jeřabín
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

pátek 19. 8. od 19:00 • Moonpower • Zámek Toužim
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

soбота 20. 8. • Měs
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

středa 25. 8. od 21:01 • Kinovna s otázkám
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

čtvrtek 1. 9. od 18:00 • Zastupitelstvo
16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy) • 16. 8. 2016 (včetně přílohy)

Když čísla nestačí: Valeč je totiž mnohem živější, než byste čekali od 357 obyvatel, a je tam o něco úrodnější klima, než bývá obvyklé v 533 metrech nad mořem. Ale pro představu, jak moc živo tam je, aspoň politicky, se dvě čísla hodí: v posledních komunálních volbách tam kandidovalo 9 (!) plných, tj. devítičlenných kandidátek. Z určitého úhlu pohledu je valečská komunita rozdělená...

Anebo jiné hledisko: v obci vychází přibližně kvartálně obecní zpravodaj, ale jedna skupina aktivních občanů ještě krom toho vydává týdeník; většinou jen jedno- či dvoustránkový, ale stejně je to ohromující – a co teprve, že vychází i v anglické a německé mutaci. Se stejnou týdenní frekvencí se koná společné promítání mimořádně dobře vybraných filmů.

Samotná Valeč jako sídlo má deset kulturních památek, vesměs barokních, v čele se zámek (jeho správa představuje jedno z ohnisek aktivit, lokálpatriotismu a naopak i mezinárodní družby a spolupráce). Každou chvíli se tam něco děje a je tam dokonce několik (!) sociálních podniků, zaměřených na využití místních zdrojů a dovedností. ◀

Jiří Guth

POHODOVÉ OHLÍŽENÍ A PLÁNOVÁNÍ V PĚŠICÍCH

Tradiční kemp AZ tradičně na chalupě Suzany a Vaška Exnerových s tradičním programem, s tradičními tématy, netradičně bez slovenské účasti (kvůli nemocem a pracovním povinnostem), netradičně bez koupání a petanque.

Při probírání rozšíření participativního rozpočtu v ČR jsme vyjádřili uspokojení, že po první vlašťovce rozpočtu s participativními prvky na Praze 7 se

na paroz dali už v šesti městech či městských částech. Všude začínají opatrně, s objemy v řádu stovek tisíc či milionů, a to na jednotlivé akce, někde neomezené, někde jen investiční, nikde nezvolili model zapojení občanů do určování velikosti rozpočtových kapitol. Protagonisty parozu jsou členové různých stran, jak levicových, tak pravicových, či subjekty vzešlé z místních občanských inicia-

tiv. Volí různá pravidla, různé způsoby hlasování, nehledají jeden mustr a jsou připraveni na změny podle vývoje. Pozor je třeba dát na zneužití termínu participativního rozpočtu, k jakému došlo kupř. na Praze 8, kde pod tímto termínem radnice předložila seznam svých akcí k hlasování, tj. nešlo o návrhy občanů, neproběhly žádné občanské diskuse, jen hlasování o pořadí realizace.

DALŠÍ PROGRAM

Pozitivně byly hodnoceny Čaje, kde jsme se v menším kruhu seznamovali s zajímavými tématy (ekonomika), či knihami a myšlenkami (Utopie T. Moora). Na podzim plánujeme setkání o Číně, vizi ČR, vlastenectví, síťování a poslední z Čajů uspořádáme jako vánoční besídka (17. 12.).

Podobně jsme hodnotili veřejné přednášky a diskuse v KC Prádelna, kde však narážíme na potíže při propagaci na veřejnosti. První poprázdňovou akcí by měla být přednáška a beseda s psychopatologem Františkem Koukolíkem na téma proč lidé válčí (čt 22. 9.).

Další témata budou ekonomická, zahraničněpolitická (cizí vojenská základna v ČR, islám), politická (terorismus).

Plánovaný družstevní inkubátor nyní čeká na vytvoření webu, což však vlastními silami jde kvůli přetížení členů AZ pomalu a byla by vítána externí pomoc. Drink je potřebný, neboť v ČR družstevnictví stagnuje a zájem

o rozvoj (krom slovního) neprojevují ani politické strany hlásící se k levici, ač by to měla být jedna z jejich hlavních úloh. Téma družstevnictví by mohlo zaznít na konferenci o penězích, kterou připravují Ilona Švihlíková, Květa Pohlhammer-Lauterbachová a Miluše Kotišová (so 10. 9. od 9:30 na DTJ Santoška).

Rozebírali jsme také práci s dužinou, v níž dřímá velký potenciál, který ale neumíme využít, mluvili o Zpravodaji AZ, nadcházejících volbách a dalších záležitostech.

HVĚZDNÉ NEBE NAD NÁMI

Nejen práci jsme ovšem byli živi, nýbrž i kuchařským dílem Suzany a pak také sportem, když jsme se vyřádili na kroketu a při střelbě ze vzduchovky. Na rozdíl od hostitelky, která se svými dobrotami dovede trefit do černého, to s trefováním do kroketových branek tak slavné nebylo (jaká všelijaká zákoutí Exnerovic zahrádky jsme přitom prolezli....), a i vzduchovka poměrně potvrdila mírumilovnost naší iniciativy, i když někteří...

Noční obloha, kterou při pobytu u Exnerů zažíváme, byla tradičně skutečně hvězdná. Žádný světelný šum, žádný mráček. Doufejme, že i další rok nám budou zářit hvězdy i hvězdičky, mlhoviny a galaxie. Nad naší hlavou, na naší práci, na naše přátele a kolegy, a další hvězdy že budou zářit v nás, abychom roznášeli světlo občanství obyvatelům naší země. ◀

Karel Růžička

TRADIČNĚ PESTRÉ SETKÁNÍ

Letošní, již šestý Antikapitalistický kemp, sice změnil místo konání, když se ze severu Čech přestěhoval na jih, ale jinak byla třídní akce tradiční – pestrá složením, tématy a názory. Ve Volyni se tak 19. až 21. srpna sešli členové a příznivci různých organizací, iniciativ a myšlenek od idejí komunistických, socialistických, či trockistických přes ekologické po komunitní, přijeli studenti, zaměstnanci, akademici, publicisté, věkem jak mladí (těch bylo výrazně více), tak i skoro senioři. Zastoupena byla téma-

ta obecných otázek levice, témata tuzemská i zahraniční.

POHLEDY DO HISTORIE

Tématem jedné z panelových diskusí byla kupř. tzv. stará a nová levice. Panelisté ovšem nebyli příznivci takového dělení a vedli dělicí linie levicového hnutí jinak, když poukázali na přetrvávání některých postojů bez ohledu na čas, na různé myšlenkové a tematické kontinuity, nové přístupy vynořující se u různých skupin. Další přednášky a debaty se zabývaly např.

ekologií a levicí, českým zdravotnictvím, hovořilo se o militarizaci a možnostech pohnat válečníky jako Bush či Blair před spravedlnost. Účastníci nakoukli díky hostům i za naše hranice: do Polska kvůli tamnímu pronásledování levicových publicistů a do Německa, kdy se vrátili do dějin a blíže se seznámili se vznikem, motivacemi a působením teroristické skupiny Baader-Meinhofová.

AZ O PARTICIPACI

AZ připravilo vystoupení a besedu na téma participativního rozpočtu. Představili jsme průběh a zkušenosti z prvních ročníků parozu zejména na Praze 10 a na Zbraslavi, a několik informací o Ostravě-jih a Praze 3 a o prvním rozpočtu s participativními prvky v Praze 7. Rozvinula se diskuse, zda parozy, kdy mají občané k dispozici jen zhruba procento z celkového rozpočtu obce či městské části a kdy je podstatou navrhování a

hlasování o jednotlivých akcích, nikoli o velikostech jednotlivých rozpočtových kapitol, jsou parozem, nebo jen grantovým schématem. Marek Hrubec se obává, že dnešní model parozu uplatňovaný v ČR operující jen s jednotlivými akcemi je pro některé politiky jen zástěrkou, úlitbou, náhradním cílem pro občany, který má přeorientovat jejich pozornost od vážných otázek k maličkostem, že tím zkompromituje termín paroz a navíc se zanedlouho vyčerpá, čímž ztíží rozvinutí modelu, kdy občané řeší celé kapitoly. Jak ale získat v ČR nějakou politickou reprezentaci k modelu řešícímu komplexně problémy obce či města, zůstalo v mlhách a jsme zatím nuceni, pokud chceme tento směr participace šířit, rozvíjet stávající užší model a jen zájemce informovat, že paroz může obsáhnout daleko více. ◀

Karel Růžička

POLITICI A JEJICH PORADCI NEUMÍ NIC A TAK BEREME MÁLO

Tentokrát nebudu psát o tom, jak nás ohrožuje EU nebo Angela Merkelová, ale jak naše nedůslednost a hloupost škodí ve věcech, za které můžeme sami. Ale protože již římský senátor Cato prosazoval, aby byl hlavní problém připomínán při každé příležitosti, úvodem podotknu po jeho způsobu „Ostatně však soudím, že zhoubné požadavky Bruselu musí být odmítnuty“. A teď již se budu věnovat tomu, co budeme potřebovat, jestli nás EU dříve nepřivede do záhuby.

Probíhající jednání o úpravě placení zdravotního pojištění za některé pojištěnce státem vzbuzuje dojem, že jednající politici a funkcionáři zúčastněných institucí nemají základní právní a ekonomické informace, nebo se podle nich nechtějí zařídit. Pokud se totiž hlásíme k Ústavě ČR a v souladu s ní také k ratifikovaným vyšším meziná-

rodním zákonům, měli bychom vědět, že každému občanovi je těmito dokumenty garantována patřičná zdravotní péče, která se hradí cestou veřejného zdravotního pojištění. Stát proto ručí za existenci veřejného zdravotnictví schopného tuto péči obstarat a za existenci veřejné zdravotní pojišťovny a jejich dostatečných příjmů, aby tuto péči mohla zaplatit.

PODHODNOCENÝ KURZ KORUNY

Základem příjmů veřejného zdravotního pojištění je pojistné ve výši 13,5% z hrubého příjmu všech občanů, za občany bez příjmů z výdělečné

řádě naplňováno, ačkoliv je jasné a důležité, a teď je dokonce navrženo jeho zrušení. Překvapilo mne to, protože to vypadá jako součást protiústavního a lidem nepřátelského tažení proti garanci patřičné zdravotní péče

a za její nahrazení přidělovým systémem neurčité péče, která bude čísi laskavostí poskytnuta. Je to výrazný krok zpět. Je to špatný krok již proto, že toto ustanovení je potřebné jako pojistka, kdyby slibované pevné valorizace nebyly dostatečné. Musí být ponechána, ale nemusí se po-

činnosti platí pojistné stát ve výši, která by měla umožňovat dosažení vyrovnané bilance veřejného zdravotního pojištění v daném roce. Proto je v příslušném zákoně ustanovení, že vláda stanoví vždy v červnu potřebnou výši státního pojistného pro příští rok. Toto ustanovení nebylo v minulosti

užívat, když se vyřeší problém mezd a platů, jak naznačeno dále.

Výše je uvedeno, že hlavní příjmy veřejného zdravotnictví jsou přímo úměrné průměru mezd a platů ve státě. Ovšem průměrná mzda je vinou chybného vedení státu podstatně nižší, než by odpovídalo hrubému

národnímu produktu přepočtenému na jednoho obyvatele. Vyhodnocení tohoto stavu komplikuje propastný rozdíl mezi směnným kursem koruny a kursem stejné kupní síly vůči euru a dolaru. V roce 2013, kdy byl směnný kurs 24,50 Kč za euro a kurs stejné kupní síly 18 Kč za euro, vydala ČNB ve službách zahraničnímu kapitálu stovky miliard nepodložených korun, aby směnný kurs zhoršila na 27 Kč za euro. Porušila při tom zákon o České národní bance a na něm nezávislá není. Dalšími intervencemi udržuje tento směnný kurs a hodlá v tom pokračovat i nadále, a podobně zachází Evropská banka i s eurem, a tak sám MMF vyhodnotil, že kurs stejné kupní síly české koruny byl v roce 2015 pouze 14,8 Kč za euro. Mezi oběma kursy je teď poměr horší než 1,8, jako před mnoha lety. Nikdo z „odpovědných“ viníky neobvinil. To je jistě chyba, ale přikročme k vyhodnocení vzniklé situace.

ŠTO MILIARD PRO ZDRAVOTNICTVÍ NAVÍC

Začneme od nominální výše průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR, která se v roce 2015 doplazila na 26 467 Kč. To je při přepočtu v aktuálním kursu méně než čtvrtina (0,226) německé průměrné mzdy ve stejném období. Podílí se na tom neodpovídající směnný kurs 27 Kč za euro. Kdyby byla česká mzda utracena výhradně doma, mohla by podle MMF uplat-

**V ROCE 2015 BYLA
PRŮMĚRNÁ MZDA V ČR
CELKEM 26 647 Kč**

nit kupní sílu asi dvou pětín německé mzdy (0,413). To se ale nikomu nemůže podařit zcela. Ovšem ani to by neodpovídalo českému hrubému národnímu produktu na hlavu. Ten je vlivem nahrazení kvalitního průmyslu montovnami a kvůli dalším chy-

bám menší než v Německu, ale zase ne o tolik. V roce 2015 měl hodnotu 0,672 německého. K úměrnosti chybí $0,672 - 0,413 = 0,259$ německé mzdy. Jakžtakž spravedlivá mzda by musela být vyšší nejméně v poměru $0,672 : 0,413 = 1,627$, to znamená o 63% vyšší. To platilo v roce 2015. Trvajících intervence tento stav dále zhoršují.

které během roku odcházejí z republiky jako kořist kolonialistů. Celkem jde o asi 700 miliard Kč ročně. Kdyby byly vyplaceny jako mzdy, bylo by z toho skoro 100 miliard Kč odvodů pro zdravotnictví za rok a další peníze na důchody a sociální dávky.

I bez podrobného rozboru je jasné, že sto miliard navíc by řešilo všechny problémy financování zdravotnictví a ještě by zbylo. Zároveň by se zvedla životní úroveň všeho obyvatelstva, vydělávajícího i odkázaného na důchody a dávky. Není na to potřeba žádný hospodářský zázrak, stačí dostat ty nevyplacené mzdy a nezaplacené odvody.

PODBÍZÍME SE JAKO OTROCI
Ti, kteří zneužívají ochrany soukromníků, říkají, že na to, co si kdo nakradl, se nesmí sáhnout, a je nemožné nařizovat, jaká má být mzda. Odpověď je jednoduchá. Zákon musí pamatovat na to, aby se zisk dosažený okrádáním

zaměstnanců zdanil tak tvrdě, jak by to vyžadovala neochota zaměstnavatelů platit poctivé mzdy. Takový zákon by měl navrhnout ministr Babiš, aby dokázal, že není svázán střetem zájmů.

Jiní říkají něco v tom smyslu, že se musíme podbízet jako levní otroci, aby se kolonizátoři nezlobili a nešli jinam. Dodejme, okrádat jinam. Ať jdou, měli jsme Baťu a jiné korektní podnikatele, jde to v Rakousku a

částečně v Německu, půjde to i u nás. Ale musí se samozřejmě snažit vedení státu i prezident a musí obživit odbory. Místo podrážení koruny nakupováním pochybných dluhopisů měla ČNB poskytnout peníze na rozjezd radikálního zvyšování mezd a platů ve sféře státního vlivu a Parlament měl zvýšit ochotu soukromého sektoru přidat se dobrým zákonem o zdanění zisku. ◀
Josef Mrázek

MUSÍME SE PODBÍZET JAKO OTROCI, ABY SE KOLONIZÁTOŘI NEZLOBILI!

Více než 80% naší produkce jde na vývoz a zahraniční vlastníci našich podniků tuto produkci prodají za ceny, které obsahují také mzdové náklady na její pořízení, tedy i těch 63% mezd, které se v ČR nevyplatí. Pro akcionáře tak vznikne bezdůvodný zisk navíc. Část těchto peněz je vidět jako tok dividend v hodnotě stovek miliard Kč,

PAROZ NA PRAZE 8 – NEBO HRA NA PARTICIPACI?

Alternativa Zdola narazila při svém monitorování dění kolem participativních rozpočtů v České republice na zprávu publikovanou na webu

na realizaci projektů vybraných občany vyhradí rovnou 10 milionů korun ze svého rozpočtu. Místostarosta Matěj Fichtner (ANO 2011) k tomu uvedl: „Zajímá nás, jaká témata jsou pro občany nejdůležitější a na co je třeba se zaměřit. Proto jsme využili tuto možnost a připravili seznam projektů, pro které mohou až do konce příštího měsíce občané hlasovat.“

Od 18. května do 18. června 2016 bylo otevřeno hlasování

o 19 projektech s rozpočtem od 70 tis Kč až po 7 mil Kč. Mělo jít o vybudování venkovních učeben pro výuku přírodních věd, umístění stojanů s nabíjecími stanicemi pro elektrokola, podporu některých kulturních či sportovních akcí, osvětové programy a besedy. O výsledku rozhodlo pomocí elektronické aplikace na webu (de facto anketa) celkem 2,070 hlasujících a městská část se rozhodla realizovat prvních 5. Ty překročí

vyčleněnou částku o 1,064 mil Kč, kterou dokryje MČ z vlastního rozpočtu.

VYNOŘUJÍCÍ SE OTÁZKY

Chtělo by se jásat nad tím, že po Praze 10 další velká městská část se přidává k těm, kteří participaci berou vážně a stvrzují to ochotou občanů zapojit do rozhodování. Ale – proces je zahalen mlhou a podle dostupných informací (kterých není mnoho) může jít spíš o snahu

MČ Praha 8, podle níž se tato městská část „rozhodla využít tzv. participativní rozpočet, který umožňuje přímé zapojení občanů do rozhodování o rozvoji jejich obce.“ Rada této městské části o více než 100 tisíci obyvatelích rozhodla 18. května 2016 o tom, že se

	Název	Náklady v tis. Kč	Počet hlasujících	Podíl hlasujících v %
1	Venkovní učebna/altán pro výuku předmětů přírodních věd	3 000	513	25
2	Studie proveditelnosti k Multifunkční sportovní hale	1 000	428	21
3	Rekonstrukce venkovní herní plochy v mateřské škole Klíčanská	370	300	14
4	Rekonstrukce zahrady mateřské školy Krynická	1 694	212	10
5	Venkovní hřiště, roh ulic Nad Rokoskou a S.K.Neumana	5 000	194	9
6	Veřejné osvětlení ZŠ Ústavní	1 200	121	6
7	Vybudování místnosti pro práci speciálního pedagoga se žáky vyžadující určitá podpůrná opatření	300	83	4
8	Přístupy pod mostem Barikádníků	1 500	40	2

realizovat vlastní projekty a sáhnout si přitom co nejrychleji na peníze, které na participativní rozpočty vyhradil magistrát hlavního města. To přiznává i sám místostarostka a zastupitelka V. Ludková (ODS), která na rovinu na červnovém zasedání zastupitelstva promluvila

dotaz týkající se přípravy a výběru projektů přiznal, že projekty nepřipravovali občané, ale radnice, prý na poptávku občanů, ale zřejmě také na politickou objednávku – šlo o priority radních (?!).

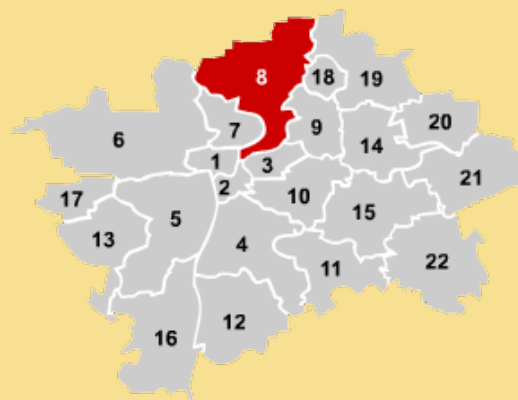
„Bylo to tak, že jsme se v časové tísní podívali na podněty, které se scházely z jednotlivých setkání s občany v posledních měsících, a ty, které zaznívaly nejčastěji, tak ty se tam objevily, zároveň se tam objevily ještě některé priority samotných radních.“

Důvodem, proč není participativní rozpočet dostatečně participativní, je podle něj to, že magistrát nabídl tzv. participativní peníze na poslední chvíli. Myslel tím usnesení rady hlavního města Prahy o podpoře PR z jara 2016. V usnesení nebylo řečeno, že

se musí tyto prostředky okamžitě čerpat, což ostatně není ani možné vzhledem k povaze procesu PR. Na finance by mohly dosáhnout městské části Praha Zbraslav a Praha 10, kte-

ré s participativním rozpočtem začaly již před rokem a v letošním roce přistupují k realizaci a druhému ročníku.

O moc víc informací než ze zápisu ze zasedání a dvou článků

na webu se nepodařilo získat. Nenašli jsme pravidla, nevíme, kdo všechno se mohl zúčastnit hlasování, jak bylo ošetřeno, aby nedocházelo k manipulacím, byl participativní rozpočet dostatečně propagován mezi obyvateli, vědí zastupitelé a obyvatelé, o co se jedná? V červenci jsme adresovali na kontaktní e-mail městské části dotazy týkající se participativního rozpočtu, ale nedostali jsme ani po měsíci žádnou odpověď.

Spíše než o participativní rozpočet budí tento pilotní ročník

dojmem snahy rychle získat dotaci-příspěvek od Magistrátu hlavního města Prahy na polovinu z částky pro realizaci vlastních projektů prostřednictvím on-line ankety. Zbývá doufat, že magistrát na tuto hru na participaci pod hlavičkou „participativní rozpočtování“ nepřistoupí a nebude se na ní finančně podílet. Alternativa Zdola vítá upřímně zájem o participativní rozpočet, musí být ale motivován jinak, než čistě instrumentálně. Snad tomu v tomto případě tak není a jedná se spíše o nedorozumění, které se vysvětlí, a Praha 8 bude pokračovat v komunikační kampani a sběru námětů od svých obyvatel. ◀

Kateřina Vojtišková

ZDROJE

► <http://www.praha8.cz/Participativni-rozpocet-na-Praze-8.html>

► <http://www.praha8.cz/Obcane-v-hlasovani-zvolili-projekty-pro-participativni-rozpocet.html>

► <http://www.praha8.cz/file/ziv/Zastupitelstvo-9-dne-22-06-2016-zapis.pdf>

ZBÝVÁ DOUFAT, ŽE MAGISTRÁT NA TUTO HRU NA PAROZ NEPŘISTOUPÍ

o tom, že nabízené projekty MČ měla v plánu realizovat, takže jde spíše o hru na participaci.

Zástupce starosty P. Vilgus (Strana zelených) v reakci na

150 TISÍC NA PAROZ V LITOMĚŘICÍCH

V letošním roce bylo poprvé využito metody participativního rozpočtování v Litoměřicích. Vyčleněna byla částka 150 tisíc Kč, ve srovnání s nejlepšími uplatněními metody velmi malá. Tomu odpovídal i celkový průběh procesu: přihlášeny byly tři projekty, projednání a hlasování bylo spojeno s Fórem Zdravých měst

s tomu odpovídajícím počtem hlasujících (na 200). Osou uvedeného jednání byly hlavní problémy města. Ve srovnání s nimi nepředstavují, a kvůli výši vyčleněné částky ani nemohou, tři přihlášené projekty možnost výrazně přispět k jejich řešení. Kladem je, že v současné době je ví-

tězný projekt na rozšíření dětského hřiště na Mostné hoře již uskutečněn a na 6. září je plánováno slavnostní otevření.

Získanou zkušenost ale v Litoměřicích hodnotí kladně a chtějí opatrně s participativním rozhodováním pokračovat. Částka vyčleněná na rok 2017 asi bude 200 tisíc. Na dotaz, zda by nemohlo jít aspoň o 1/2 až 1 % výdajové části rozpočtu města, odpověděla Mgr. Rita Vlčková, koordinátorka Zdravého města a Místní agentury 21 z Útvaru strategického plánování a udržitelného rozvoje: „Zvyšujeme pomalu, ale nárůstem pozitivních zkušeností se třeba k procentům z rozpočtu dostaneme. :-)“. Tak držíme palce i v Alternativě zdola, aby to netrvalo moc dlouho. Určitě také doporučujeme zvýšit význam projednávání, které by se nemělo omezovat na vedlejší téma jiné akce. ◀

Václav Exner

PRAHA 3 ČEKÁ V ZÁŘÍ HLASOVÁNÍ O NÁVRZÍCH

Na webu je nyní představeno 19 návrhů, z nichž tři byly vyřazeny a o zbylých budou moci lidé hlasovat v termínu od 14. 9. 2016 od 12,00 do 2. 10. 2016 do 23:59 elektronickým formulářem s potvrzováním přes SMS kód na hlasovani.praha3.cz. V hlasovacím formuláři může (ale nemusí) odpovědět na otázky týkající se věku, pohlaví a vzdělání. Tyto otázky jsou nepovinné a nemají vliv na hlasování.

Každému ze 16 projektů lze dát jen jeden pozitivní nebo jen jeden negativní hlas. Celkem může dát každý hlasující 5 pozitivních hlasů a 2 negativní hlasy. Negativní hlas může hlasující udělit (ale nemusí) až po té, co rozdal 2 pozitivní hlasy.

Realizovány budou projekty do celkové výše 2.000.000 Kč.

ZDROJ

► <http://www.participativni-rozpocet.cz/praha3/navrh-y-obyvatel/>

CO NOVÉHO S PAROZEM V OSTRAVĚ-JIH

Pro každou část je stanoven stejný základ v hodnotě 1 mil. Kč (20% rozdělované částky), zbývající 1 milion je rozdělen podle poměru trvale hlášených obyvatel. Celkem tak budeme rozdělovat pro

Dubinu a Bělský les 1 220 000 Kč, v Hrabůvce 1 300 000 Kč, ve Výškovicích 1 140 000 Kč a v Zábřehu 1 370 000 Kč

Koordinátorka Katka Šebestová: „Nejčastěji jsme se bavili o rozpočtu, pro většinu občanů bylo těžké odhadnout, kolik by tak jejich návrh mohl stát. Často jsme narazili také na chybný podpisový arch, kde se někteří snažili argumentovat tím, že jejich návrh se týká velkého počtu osob a není tak potřeba. (...) Několikrát jsme také museli řešit změnu místa realizace návrhu, protože ačkoli to tak

možná na první pohled nevypadá, je zde spousta pozemků, které jsou například v soukromém vlastnictví. Jednou z nej-

veřejných komunikací či prostranství, cyklistiky nebo agility hřišť pro psy. Návrhy budou představeny na Slavnostech ob-

OSTRAVA!!!

OSTRAVA-JIH

důležitějších podmínek participativního rozpočtu je, že návrh můžeme realizovat pouze na pozemku, který je svěřen do správy obvodu.“

Odhady obyvatel týkající se nákladů například na vybudování parkovacích míst nebo chodníků jsou často velmi vzdálené realitě. Stejně tak například u dětských herních prvků jsme vždy připomínali, že se musí jednat o certifikované prvky, které se i cenově samozřejmě liší od těch, které mohou mít lidé například na chatě.

Spousta návrhů se týká dětských hřišť a sportovišť, oprav

vodu 3. září a na Sousedské slavnosti Zažít Ostravu Jinak, která se uskuteční v sobotu 17. září v Zábřehu, za kinem Luna. ◀

ZDROJ

► <http://www.spolecnetvori-mejih.cz/p/dekujeme-navrhu-jste-podali-celkem-72>

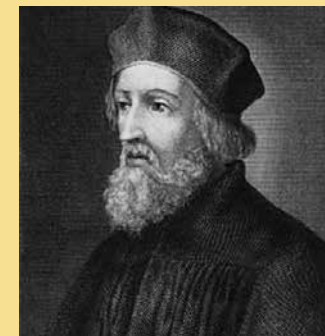
Do konce června mohli všichni občané městského obvodu podávat své návrhy do pilotního ročníku participativního rozpočtu. Návrhů došlo celkem 72 a v létě probíhala technická analýza, která ověřila údaje a realizovatelnost projektů v rámci stanovených mantinelů. Rozdělení podaných návrhů dle jednotlivých částí:

- Hrabůvka - 20 návrhů
- Zábřeh - 20 návrhů
- Výškovice - 21 návrhů
- Dubina a Bělský les - 11 návrhů

JAN HUS STÁLE INSPIRUJÍCÍ

MARIE L. NEUDORFDVÁ

PETROVICE U SEDLČAN
KAZATELNA JANA HUSA, 6. ČERVENCE 2016

VÁŽENÉ DÁMY, VÁŽENÍ PÁNOVÉ, MILÍ PŘÁTELÉ,

opět jsme se letos sešli u této nádherné skály, kterou lid tohoto kraje nazval Husovou kazatelnou, a tím ji učinil posvátnou. Svou odolností vůči času a nepřízni se na ni můžeme dívat jako na symbol odolnosti památky a učení Mistra Jana Husa, a to nejen vůči času, ale i vůči zlým snahám vymazat jméno i učení Jana Husa z naší historie, z našeho vědomí, z našeho intelektuálního bohatství, z našeho svědomí. Tyto snahy stále pokračují a jejich nízkost je bez hranic.

Proč ještě dnes vadí Mistr Jan Hus a jeho názory katolické církvi a mocným, čím je jim nebezpečný? Co má doba, ve které Hus působil a trpěl, společného s dneškem? Čím jeho ideje stále přispívají k našemu

lidství, úrovni, k naší zodpovědnosti za sebe, za druhé, za náš národ? Je hodně podobností naší doby s Husovou a odpovědi se samy nabízejí.

Hus vzal původní křesťanství, učení Ježíše, nesmlouvavě vážně, neboť pochopil jeho hluboké zaujetí pro lidskou důstojnost, pro svéprávnost všech lidí, pro jejich zanedbaný pozitivní mravní i duševní potenciál. Člověk byl stvořen k obrazu božímu a křesťanský koncept boha byl pozitivní, inspirující k rozvoji všeho, co bylo v lidech cenného, co si zasloužilo nejvyšší respekt. Lidé si byli podle křesťanských principů rovni, měli právo na důstojný, slušný život. Mocní neměli právo využívat a zneužívat obecný lid ke svým nebohulibým osobním zájmům, ke svému luxusu. Chamtivost mocných a katolické církve v Husově době byla

bezmezná, smysl pro spravedlnost neměla žádný a útlak obecného lidu volal do nebes. Kritické církve hlásali, že církev měla lidu otevírat brány k vědění, k mravní úrovni, k principům, které měly vést ke spasení. Ve své podstatě to znamenalo směřování ke spravedlivější společnosti. Ve skutečnosti však církev zacházela s lidmi s pohrdáním, jako s levnou pracovní silou a podle slov Husa, citujíc sv. Matouše a Jana Svatoústého, bránila lidem vejít do království nebeského, jehož brány byly rozumové, ne založené jen na slepé poslušnosti církvi, na živoření, na nevzdělanosti. Bohatství, které církev dostávala od krále a císaře Karla IV. na rozvíjení úrovně oby-

vatel českého království mizelo na přepych a rozmařilý život katolického kléru. Husova kritika církve, jeho důraz na mravnost, jako neoddelitelnou součást náboženství (což církev do dnes neuznává), závaznou pro

**CÍRKEV ZACHÁZELA S LIDMI
JAKO S LEVNOU PRACOVNÍ
SILOU**

všechny, jeho důraz na pravdu poznanou pro mravný život, na jednotu rozumu a duše, vadil katolické církvi nejvíce.

Husovi neušlo, že lid nerozuměl světu, ve kterém žil, nerozuměl ani slovu božímu. Církev se neřídila slovem božím, školy

byly latinské a jen pro zámožné chlapce, v kostelech se kázalo latinsky (někdy německy), a kněží, podobně jako dnes, neučili lidi rozlišovat mezi tím, co je dobré a co je špatné, učili jen poslušnosti církvi, moci. Církev, včetně papeže, ovládal nezřízený materialismus, chamtivost a hluboká morální zpustlost. „Jezdí na zlatých vozech a mnozí ani číst neumí“, kázal Hus. Církev postrádala lásku a zodpovědnost k obecnému lidu, k chudým, jejichž počet a nesvoboda rychle vzrůstaly. Otázka vzdělanosti horních vrstev vždy byla a zůstává problémem. Hus cituje Ježíše podle sv. Lukáše (kap. 11): „Běda Vám, kteří jste vzali lidem klíče od znalostí, učení.“

Hus se nebál vyčítat církvi, že místo užitečného poučování, svádí lidi ke zlému a vytváří iluzi, že kupováním odpustků se lidé zbaví svých hříchů. Ve skutečnosti to byl jen další prostředek k obohacování církve a odírání lidí. Téma odpuštění bylo častým v Husových kázáních. Na rozdíl od církve objasňoval, že bez upřímné lítosti, upřímného rozhodnutí se hříchu vyvarovat a hřích napravit

tam, kde byl spáchán, žádné odpuštění není možné. Církev zuřila, ale lid Husa stále více miloval, neboť ho pozvedal z obecné mravní špíny.

Hus kladl velký důraz na svědomí, samozřejmě v rámci křes-

ťanských hodnot. „Svědomí je sebezpoznání“, schopnost poznat, zda člověk spáchal hřích nebo ne. Schopnost rozlišit, co je dobré a co špatné, a řídit se podle toho. Nedostatek svědomí vzniká z neznalosti, z nerozhodnosti, z nezřízené žádosti, z přílišné bázně, z nedostatku hledání poučení v Písmu. Člo-

věk se má vyvarovat svědomí příliš širokého, často tolerantního k hříchu, i svědomí příliš úzkého, příliš malicherného. (Dcerka, 1995, s. 19-21). Aby si lidé vyvinuli potřebné svědomí, potřebovali trvalé poučování,

ale toho se jim od církve nedostávalo. Preláti dokonce neradi viděli, když lidé uměli číst. Hus veřejně odsuzoval pálení knih Johna Viklefa, který ho velmi ovlivnil. Scholastika skutečnému vzdělání nesloužila, naopak přispívala k obecné nevzdělanosti, neboť se zabývala nepodstatnými věcmi a zároveň

neuznávala pravdu poznanou.

Za klíč ke znalostem považoval Hus i vzdělávání v mateřském jazyce, což tehdy znamenalo hlavně kázání. I jeho reforma pravopisu, zavedení diakritických znamének, směřovala ke snadnějšímu přístupu Čechů ke psanému slovu, podobně jako Dekret Kutnohorský. Betlémská kaple byla jediná, kde se kázalo od roku 1391 česky. Prelátům se nepodařilo zrušit česká kázání a Němcům se nepodařilo kapli zbourat, tomu zabránil král Václav IV. Mistr Jan Hus, který v ní byl kazatelem od roku 1402 do roku 1412, měl až tři kázání denně, na každé přicházelo až tři tisíce lidí, včetně jeho studentů a královny. Jeho kázání spojovala učení Ježíše, svatých, se současným životem a jeho hlubokými problémy, s potřebami materiálně i morálně strádajícího lidu. Učil lid, že má právo se bránit vůči útlaku a nespravedlnosti, postavit se proti nemravným postojům kněží a církve, pochopit, kdy ji není potřeba poslouchat. Církev neměla právo donucovat lidi k poslušnosti násilím, jako to dělala. Připomínal, že Ježíš

nejvíce trestal mistry, kněze a zákoníky, proto ho nejvíce nenáviděli. (Postila, 1992, s. 305). Světská i duchovní moc musela být podřízena vyšším principům, jinak sloužily destrukci (Antikristovi).

V biblických textech nacházel dostatek opory pro názor, že moc a blahobyť kazí její nositele, že kvůli blahobytu zrazují původní křesťanské a morální principy. „Špatní lidé se poznají hlavně podle toho, že předstírají, že mají více moci nad lidmi, než skutečně mají...“. A cituje sv. Augustina: „... Antikrist je každý takový, který násilím nebo úkladem žere

jednou považoval za výraz lakomství církve. Připomínal sv. Jana: „Každý, kdo pilně a užitečně pracuje, je hoden svého platu, i ten, kdo slouží oltáři...zaslouží pokrm a oblečení, ale to by mu mělo stačit, neměl by kněžstvím bohatnout.“ (Postila. 1902, s. 354; 1992, s. 268-69.). Odkazů na nezřízený luxusní život kněží je v Husových kázáních mnoho. Podobně trpké jsou zmínky o církevní hierarchii v českém království, která začala velmi omezovat místa, kde se mohlo kázat slovo boží. (1992, s. 299). Skutečná láska chce, aby každý člověk více miloval duši každého bližního více, než své tělo.“

Hus učil lid konstruktivnější přístupy k životu, než byly vnucené církví, v nichž msta, krutost a nerovnost lidí, byly zabudovány přímo do církevních principů v roz-

poru s původním křesťanstvím. Učil je vědomí vlastní ceny, jak směřovat k životu lidštějšímu, mravnějšímu, spravedlivějšímu, v němž by bylo více zod-

povědnosti za sebe i za druhé. Kládl tak základy k demokratické společnosti. Papežská klatba nad Husem ho přenesla na český venkov, k vám, kde konal stejnou práci a byl lidem stejně milován. Ctnostný, skromný, učený, otevíral lidem srdce, rozum i intelekt.

Hus nebyl sám, kdo se snažil vzdělávat Čechy, měl předchůdce, stoupence i následovníky. Připomenu jen jeho nejslavnějšího žáka a přítele Jeronýma Pražského, který byl v Kostnici upálen necelý rok po Husovi. Jeroným byl geniálním studentem, výjimečně vzdělaným. Přijal a horlivě šířil doma i po světě učení Husovo i Viklefovo, jehož knihy přivezl z Anglie do Prahy. Teprve v Praze nabyl Viklef skutečné důležitosti, ale i nenávisti se strany církevní hierarchie. Nikdo nebyl schopen argumentovat v jejich prospěch tak jako Jeroným. To byl hlavní důvod, proč ho upálili. Jeroným Pražský považoval český národ za

svatý, Čechy za nejlepší křesťany. Hájl je všude, kde byl pomlouván, osočován, napadán. Zásluhy Jeronýma Pražského jsou dosud nedoceny historiky i národem.

Na reformačních kalendářích bylo jeho uctění 7. července, hned po Husovi. S vlivem katolické církve byl tento svátek odstraněn již v 16. století. Měl by být obnoven.

Mistr Jan Hus a Mistr Jeroným Pražský položili základy k dvousetleté české reformaci, která přinesla výdobytky, zvláště značný stupeň náboženské tolerance, na které ostatní evropské země čekaly sto, dvě stě let. Jen mstivost katolické církve a Habsburků zničila na více jak dvě století tento slibný vývoj. Mocenské vrstvy mají ve všech dobách mnoho podobného, hamiznost, pocit superiority a pohrdání lidem a jeho potřebami, silnou inklinaci k vykořisťování, ke zneužívání své moci k vlastnímu užitku. Oba učili lid

JERONÝM PRAŽSKÝ BYL V KOSTNICI UPÁLEN NECELÝ ROK PO HUSOVI

statek lidský“, ... a zle utrácí almužnu chudých“, „i kostely jsou dědictvím chudých“. (Hus, Česká nedělní Postila. 1992, s. 210-212). Hus i přijímání pod

jak se nebát nemravné moci, jak jí čelit rozumem a společnými zmravňujícími silami.

Jan Hus a Jeroným Pražský nebyli zapomenuti, stali se součástí inspirace jak pro české národní obrození tak pro celkový demokratizační vývoj od 19. století, od F. Palackého až k T. G. Masarykovi. Stali se součástí těch nejlepších českých tradic. Byli ctěni všemi významnými českými osobnostmi a mnohými v zahraničí. Dokud budeme na práci a lásku obou navazovat, máme naději se ctí se vymanit ze všech úkladů, které na nás historie a mocenské poměry v Evropě nakládají. Měli bychom dbát, abychom jejich odkaz nikdy nezradili, abychom ho předávali dalším generacím, neboť není odkazu, který by byl naplněn více láskou k pravdě, k českému národu a k jeho důstojné existenci. ◀

EKONOMIKA ROSTE, ALE SPOLEČENSKÁ STABILITA JE OHROŽENA

(Výtah ze zprávy o stavu udržitelného rozvoje Social Watch 2016)

Editor: Tomáš Tožička. Autoři: Ondřej Lánský, Markéta Mottlová – Fórum 50 %, Ilona Švihlíková – Alternativa Zdola, Peter Tkáč – Nesehnutí, Kateřina Vojtišková – Alternativa Zdola, Daniel Vondrouš – Zelený kruh, Tomáš Tožička – EDUCON, Saša Uhlová – ADEPTTs

Míru chudoby měří ČR pomocí indexu EUROSTAT. Indikátor míry ohrožení chudobou udává podíl osob, které nedosahují svými příjmy na stanovenou hranici příjmů. Tato hranice chudoby je odvozena z příjmového rozdělení v dané zemi a pohybuje se na úrovni 60 % mediánu národního disponibilního příjmu. Pro rok 2014 je 60 % prostřední hodnoty rozdělení příjmů ve výši 9 901 Kč/měsíc, což je hranice ohrožení chudobou pro domácnost jednotlivce.

Aktuální stav v ČR je v materiálu Českého statistického úřadu popisován následovně: „Počet osob ohrožených příjmovou chudobou se dlouhodobě pohybuje na úrovni 9 % až 10 % a ani rok 2014 nevybočuje s hodnotou 9,7 % z tohoto intervalu. Z dlouhodobého hlediska patří k nejvíce ohroženým skupinám osob nezaměstnaní, dále pak neúplné rodiny a rodiny s více dětmi. Přes dvě pětiny neúplných rodin s dvěma a více dětmi jsou ohroženy příjmovou chudobou.“

SOCIAL WATCH
ČESKÁ REPUBLIKA
www.socialwatch.cz

„V roce 2014 dosahovala v České republice hodnota míry ohrožení chudobou 9,7 %, míra materiální deprivace 6,7 % a míra nízké pracovní intenzity 7,6 %. Souhrnný indikátor sociálního vyloučení je v České republice za rok 2014 na úrovni 14,8 %. Ke skupinám osob nejohroženějších sociálním vyloučením patří neúplné rodiny a rodiny s více dětmi.“

Z hlediska možných strategií řešení tohoto stavu je třeba uvést, že Česká republika se zavázala k plnění cíle v oblasti chudoby v rámci Národních programů reforem, který zní takto: „Udržení hranice počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech bez zaměstnané osoby do roku 2020 na úrovni roku 2008.“

Implementační plán Koncepce resortu práce a sociálních věcí pro období 2015–2017, s výhledem do roku 2020, v této souvislosti uvádí následující opatření: vytvořit systém prevence

bezdomovectví, vytvořit návrh opatření souvisejících s připravovaným zákonem o sociálním bydlení, „vytvořit návrh opatření umožňujících přechod osob ze situace bezdomovectví (včetně nestandardního bydlení) do bydlení.“

V ČR NEJVĚŠÍ ROZDÍL V PLATECH ŽEN A MUŽŮ

Česká republika je jednou ze zemí Evropské unie s nejvyšším rozdílem v odměňování žen a mužů. Ženy u nás v průměru vydělávají o 22 % méně než muži, což je jeden z největších rozdílů mezi evropskými státy a dlouhodobě se nesnižuje.

**ŽENY V ČESKÉ REPUBLICE
VYDĚLÁVAJÍ V PRŮMĚRU
O 22 % MĚNĚ NEŽ MUŽI**

Výpadky v práci v podobě rodičovské dovolené, práce na kratší úvazek či s nestandardní formou pracovní smlouvy se promítají do nižších průměrných platů žen a následně také do nižších důchodových dávek – ženy mají o pětinu nižší důchody a seniorkám hrozí chudoba dvakrát více než seniorům. Ženy jsou v České republice více ohroženy chudobou a sociálním vyloučením než muži. Mezi nejvíce ohroženou skupinu patří ženy samoživitelky, čímž dochází ke generačnímu transferu chudoby, která je přenášena na

chudobu dětí. Až 28 % neúplných rodin se pohybuje na hranici příjmové chudoby, přičemž ve většině případů se jedná o samoživitelky s dětmi. Neplacení výživného zvyšuje riziko ohrožení chudobou. Potřebná jsou tudíž opatření, jež sníží platové rozdíly mezi muži a ženami, chudobu samoživitelek a senierek a vyrovnají rozdíly v penzích mužů a žen.

VE TŘECH OBLASTECH VLÁDA ZKLAMALA

Vláda přijala několik dílčích opatření pro ochranu přírody a životního prostředí. Vyhlásila novou chráněnou krajinnou oblast na místě bývalého vojenského území Brdy a přilehlých přírodních parků. Prodloužila program Nová zelená úsporám do roku 2021 a přidělila mu 27 miliard korun, podporu získá vedle zateplování domů také instalace solárních panelů na střechách. Také jim legislativně usnadnila provoz, stejně tak i bioplynovým stanicím. Prosadila povinnost obchodních řetězců předávat vyřazené nezávadné potraviny k rozdělení mezi sociálně potřebné, čímž omezila plýtvání.

Další vládní kroky jsou sporné. Z fondů EU dá vláda na výměnu domácích kotlů za modernější skoro 10 mld. Kč. Sníží tím znečištění, ale podpoří další spalování uhlí. Návrh na ponechání většího území národních parků přírodě a návštěvníkům jde správným směrem, ale umožňuje zbytečné škodlivé zásahy i v nejcennějších zónách a velkoplošné kácení na zbývajícím území. Vláda aktivně podpořila mezinárodní dohodu o ochraně klimatu, ale zatím nemá strategii k omezení změn klimatu ani konkrétní plán akcí k adaptaci na jejich dopady.

Ve třech oblastech vláda přímo zklamala. Prolomila stanovené územní limity těžby uhlí, a tím společenskou dohodu, která garantovala Severočechům zachování domovů a zlepšování životního prostředí. Ignorovala přitom doporučení vlastních poradních orgánů a odmítá plnit platné vládní usnesení a odepsat zásoby uhlí za limity. Ministerstvo průmyslu pokračuje v prosazování zbytečných a zastaralých plánů na otevírání ztrátových a rizikových uranových dolů. Vládní výjimky snížily poplatky za zábory půdy a parlament projednává další změny, které zásadně omezují ochranu zemědělské půdy před zničením. Omezování recyklace, s níž vláda začala v celostátní koncepci, pokračuje i na úrovni krajů. Mnoho možností k nápravě chybných kroků nezbývá. Prosadit zákon snižující naši závislost na fosilních palivech vláda sotva stihne. Mohlo by se podařit zavést kontrolu domácího spalování odpadů a snad i lepší ochranu před zápachem. Důležitá bude výsledná podoba pravidel pro národní parky. Podpory recyklace lze dosáhnout jen významnými úpravami vládního návrhu. Návrh stavebních pravidel vzbuzuje obavy složitými výjimkami a omezením účasti veřejnosti na rozhodování o spalovnách či kácení stromů.

POLITIKA LEVNÉ PRÁCE

V ČR hrají velkou roli firmy se zahraničním vlastníkem. Tato skutečnost je výrazná ve zpracovatelském průmyslu (důležitém pro ekonomiku ČR jako celek) a také ve finančním sektoru, kdy české finanční struktury téměř neexistují. Kvůli tomu dle údajů ČSÚ dosáhl odliv prvotních důchodů v roce 2014 téměř půl bilionu Kč

(488 mld. Kč). Z toho vyplývá nižší vypovídací schopnost ukazatele HDP pro ČR, HND je až o desetinu nižší. To znamená nižší základnu pro investice i pro výraznější mzdové nárůsty. K zacyklení v pozici závislé ekonomiky dále přispívá to, že české dceřiné firmy jsou tzv. příjemci ceny

(price-taker) a že velká část české produkce má podobu montáže či přímo práce ve mzdě. Odpovídá tomu i úroveň přidané hodnoty, která je podle tabulek input-output na nižší až střední úrovni.

Ekonomická struktura je postavená na velkých firmách, které jsou v drtivé většině v zahraničních rukou. Naopak je dlouhodobě a systematicky podceňována lokální sféra, včetně struktur ekonomické demokracie. České vlády ignorovaly jak Mezinárodní rok družstev, tak i výstupy Evropského parlamentu k větší podpoře odolných lokálních struktur, jako jsou družstva, či

SOCIAL WATCH
ČESKÁ REPUBLIKA
www.socialwatch.cz

podniky v krizi, přebírané zaměstnanci. Tato témata, zcela klíčová pro lokální resilienci, a to nejen z důvodů ekonomických, ale i sociálních či ekologických, jsou na okraji politického zájmu. Rozvoji lokálních struktur brání struktura finančního trhu. Regulace zadusila družstevní záložny. Česká národní banka (ČNB) jednoznačně preferuje banky, přičemž cca 97 % aktiv je

POKRAČUJE POLITIKA LEVNÉ PRÁCE, ČNB DÁLE DRŽÍ KURZ KORUNY NA 27 Kč ZA EURO

v zahraničním držení. Alternativní finanční uspořádání nejsou rozvinuta, chybí obeznamnost i sociální kapitál pro jejich větší používání. Politika ČNB dále utvrdila politiku levné práce devalvací koruny v listopadu roku 2013. Od té doby je koruna uměle držena na úrovni 27 Kč za euro, což je hluboké odchýlení od kurzu podle parity kupní síly (cca 18-20 Kč!).

STÁLE TĚMĚŘ 400 TISÍC NEZAMĚSTNANÝCH
Velice neuspokojivá je oblast trhu práce, zejména vývoje mezd a pracující chudoby. ČR nevykazuje velkou nezaměstnanost, a to ani v rámci národní metodiky evidence úřadů práce, ani v metodice ILO. Nicméně, v souvislosti s vysokým růstem roku 2015 (4,7 %) je počet evidova-

ných na úřadech práce (přes 400 000 lidí) alarmující a naznačuje hlubší sociální problémy, ne pouze strukturální nekompatibilitu, jak je to firemním sektorem často interpretováno. Teprve současná vláda se pustila do zvyšování minimální mzdy, která byla nejnižší z EU a která nebyla řadu let valorizována. Minimální mzda je ovšem

stále hluboko pod hranicí pracující chudoby, která se dotýká více než čtvrtiny pracujících žen. Přetrvávajícím problémem, který ovšem současná vláda vnímá, je dlouhodobé rozšíření patologických jevů – jako jsou exekuce za bagatelní částky, neregulovaná lichva, korupce na všech úrovních, nepotismus a také dobývání renty, které zesílilo zejména v letech pravicových vlád. Ty se totiž snažily vytvořit prostor pro privatizaci řady veřejných služeb či veřejných sektorů, např. „outsourcing“ úřadů práce soukromým agenturám, či privatizace penzijního systému (pod záminkou jeho neudržitelnosti). Pokrok

byl prozatím učiněn v otázce sociálního bydlení, která je akutní (a která nebyla 25 let nijak řešena). V rámci Úřadu vlády je nyní silněji vnímána participace, témata jako udržitelný rozvoj, do nichž jsou vtahovány složky občanské společnosti. Otázka praktické aplikovatelnosti ovšem zůstává sporná, neboť řada kroků vlády jde opačným směrem – podpora zahraničních investic, které utvrzují charakter ČR jako levné destinace, důraz kladený na těžbu uhlí apod. K dalším pozitivním trendům patří zlepšující se spolupráce vlády se zástupci tripartity. Je patrné, i díky silnější aktivitě odborů, že model založený na levné práci, podhodnoceném kurzu a silném vlivu firem se zahraničními vlastníky, se vyčerpal. Faktory levné práce ukotvují technologické zaostávání, které neumožňuje zvyšování životní úrovně a brzdí konvergenční proces ČR k vyspělým zemím.

POLICIE PROTI LEVICOVÉMU EXTREMISMU

Před rokem 1989 bylo podle organizace Stockholmský mezinárodní institut pro výzkum míru (SIPRI) Československo druhým největším výrobcem zbraní v rámci Varšavské smlouvy a v osmdesátých letech dokonce patřilo mezi sedm největších exportérů zbraní na světě. Koncem osmdesátých let však začal vývoz i výroba klesat a tento pokles se zastavil až v roce 2001.

Od té doby vývoz zbraní a vojenského materiálu z ČR téměř nepřetržitě roste, až v roce 2014 dosáhl rekordní hodnoty 11,5 miliardy Kč. Odhaduje se přitom, že tento růst pokračoval i v roce 2015. Kromě výprodeje starých zásob ještě z doby studené války se na tom podepsalo také oživení zbrojního průmyslu. Firmám jako Česká zbrojovka, Sellier & Bellot či Tatra Trucks se totiž podařilo překonat propad z privatizačních 90. let a jejich výroba neustále roste.

Tento růst výroby a vývozu zbraní je z velké části způsoben vyzbrojováním nedemokratických a diktátorských zemí. Patří sem Alžírsko, Vietnam, Saúdská Arábie, Pákistán či Egypt. Mezi menší dovozce patří například Indonésie, Thajsko, Bahrajn, Etiopie, Izrael, Nigérie, Jemen, Kolumbie či Mexiko. Alarmující je také neustálý růst vývozu do zemí Blízkého východu a severní Afriky. Největším dovozcem zbraní v roce 2014 byla Saúdská Arábie se 16 % celého českého vývozu.

V České republice vzrůstá množství incidentů ze strany policie jak vůči alternativně žijícím lidem, tak proti občanům obecně. Nejvíce se však policejní moc soustředí na takzvaný levicový ex-

tremismus. V návaznosti na neschopnost vyšetřit útoky zápalnými láhvemi na policejní auta a další cíle začala policie přistupovat represivně ke všem lidem, které označuje za levicové extremisty. Levicovým extremistou je v očích policie i ten, kdo veřejně vystupuje proti rasismu. Mediálně známými se staly případy stíhané studentky, která byla křivě obviněna z napadení policisty během zákroku na demonstraci a ruského studenta, který strávil tři měsíce ve vazbě za údajný útok na dům ministra obrany, aniž by proti němu byly důkazy a aniž by se prokázalo, že k takovému útoku vůbec došlo.

AKTIVITA OBČANŮ ZATÍM SLABÁ

Účast občanů na veřejné správě je v ČR obecně slabá. Prvními vlaštovkami zapojení občanů se stávají participativní rozpočty (PR). Občané mají sice ze zákona právo být včas informováni o návrhu rozpočtu a mají možnost podávat připomínky k tomuto návrhu, v praxi však zůstává rozpočtový proces vysoce odbornou záležitostí a občané tato svá práva využívají výjimečně.

Již od roku 2011 některé občanské iniciativy jako Alternativa Zdola informovaly veřejnost a politiky o přínosech PR a snažily se jej prosazovat. Díky této aktivitě vyčlenila Městská část Praha 7 v r. 2014 jako první samospráva v ČR pro pilotní ročník částku ve výši 1 mil Kč ze svého rozpočtu na participativní rozpočet. Proces vykazoval několik problémů, které vyústily v nízký počet hlasujících (0,15 % obyvatel). Celou akci se nepodařilo dovést do konce.

Pirátská strana prosazující větší transparentnost ve veřejné správě zavedla participativní způsob rozdělování peněz ze státního příspěvku, který obdržela díky výsledku voleb do parlamentu v roce 2013. V roce 2014 a 2015 bylo rozděleno v celkem sedmi kolech 1,14 mil. Kč.

V komunálních volbách na podzim 2014 se participativní rozpočet objevil v programu nejméně padesáti obcí nebo městských částí. Z hlediska stranické příslušnosti PR propagovali především kandidáti Komunistické strany Čech a Moravy (asi polovina), ve čtvrtině šlo o lokální sdružení s kandidáty bez politické příslušnosti, u pětiny PR přijali kandidáti za Pirátskou stranu, PR prosazovali také kandidáti Strany zelených, nové politické hnutí ANO 2011 nebo sociální demokracie.

Během roku 2015 byly spuštěny celkem tři procesy participativního rozpočtování: Semily, Praha 10 a Praha-Zbraslav. V roce 2016 se přidala další města: Litoměřice, Ostrava-Jih a Praha 3. Hlavní město Praha schválilo finanční podporu na rozvoj participativních rozpočtů v městských částech. Několik dalších měst proces participativního rozpočtu připravuje. PR je zaváděn se záměrem navázat komunikaci s občany o drobná vylepšení v místě bydliště, často má spíše projektový charakter blízký grantovým žádostem s rozdílem, že o nich rozhodují přímo obyvatelé. Jediným fungujícím participativním rozpočtem je třetí ročník PR v české Pirátské straně, kterou bylo rozděleno více než 1,1 mil. Kč.

PROTI MIGRANTŮM

V ČR narůstá napětí ve společnosti, které souvisí s uprchlickou krizí v Evropě. Počty uprchlíků v ČR

Zpravodaj AZ
(červenec-srpen 2016)

Odpovědný
redaktor
Karel Růžička

Grafický design a sazba
Michal Černý

Korektury
Suzana Exnerová

Do tohoto čísla
přispěli:

Marie Neudorfová, Josef Mrázek, Karel Růžička, Jiří Guth, Václav Exner, Kateřina Vojtíšková

Zdroj fotografií
www.freeimages.com

jsou zanedbatelné, strach vzniká zejména na základě informací z jiných států, které se překroucené, zveličené, či přímo vymyšlené šíří po českém internetu, a dokonce i v hlavních médiích. Protiuprchlické hnutí věnuje velkou pozornost islámu, který

zpravodaj-az@seznam.cz

ovšem nevnímá jako náboženství, ale jako nenávistnou ideologii, jež se neslučuje s českou ústavou. Politici tyto nálady buď podporují, nebo se jim staví vložně a neochotně, což situaci jen zhoršuje.

Nadále je zapotřebí také věnovat pozornost diskriminaci migrantů a migrantek, kteří nemají přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění a nedosáhnou tak na zdravotní péči v České republice. Nedostupnost vhodné péče výrazně negativně dopadá na reprodukční zdraví migrantek – jsou zaznamenány případy neuhrazení péče za komplikované porody, prenatální či neonatální péči. Současná praxe je nepřijatelná a stát by měl přijmout politiky, které budou respektovat specifickou zranitelnost žen a dětí v migraci. ◀

KONTAKTY

Web:	www.alternativazdola.cz
E-mail:	info@alternativazdola.cz
Facebook:	www.facebook.com/alternativa.zdola
YouTube:	kanál AlternativaZdola
Zpravodaj:	zpravodaj-az@seznam.cz